Ministerstvo
vnitra

Výkladové stanovisko Ministerstva vnitra k novele zákona o dobrovolnické službě v souvislosti se zavedením tzv. dětského certifikátu

Dětský certifikát je nový institut trestního práva, který byl zaveden do českého právního řádu rozsáhlou novelou trestních předpisů, konkrétně zákonem č. 270/2025 Sb. Účinnost příslušných částí zákona zavádějící tento institut je stanovena k **1. 1. 2027**.

Dětský certifikát představuje **výpis z evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi**, který má obsahovat záznamy o pravomocném odsouzení pachatelů za závažné násilné a sexuální trestné činy. Takový záznam se v certifikátu objeví i v případě, že odsouzení zaznamenané v „běžném“ výpisu z rejstříku trestů již bylo zahlazeno. V některých případech je zápis do evidence automatický, v jiných o něm rozhoduje soud podle okolností konkrétního případu. Neuvádí se podrobný popis trestného činu, pouze informace o existenci/neexistenci záznamu a příslušné rozhodnutí soudu.

Z hlediska obsahu je výpis z evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi rozšířenou verzí běžného výpisu. Obsahuje tak i informace potřebné k prokázání obecné bezúhonnosti.

Výpis z rejstříku trestů vydávaný pro práci s dětmi bude možné získat elektronicky na Portálu občana ČR, kam se lze připojit např. skrze bankovní identitu. Vydání elektronického výpisu je zdarma. Výpis lze získat také osobně na Czech pointu, v tomto případě za administrativní poplatek.

Zavedení dětského certifikátu je tedy **novým preventivním opatřením**, jehož cílem je **zvýšit ochranu nezletilých**. Hlavním účelem nové právní úpravy je zabránit tomu, aby osoby odsouzené za vybrané závažné trestné činy mohly vykonávat činnosti spojené s **přímým a pravidelným kontaktem s dětmi**.

Novela zákona o dobrovolnické službě

V souvislosti s novelou trestních předpisů byl novelizován i zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), dále jen „ZDS“. Zákon č. 270/2025 Sb. zavádějící institut dětského certifikátu se do ZDS promítá zásahem do § 5 odst. 2 písm. b) bod 2.

Zde se k dosavadnímu požadavku na předložení výpisu z rejstříku trestů ne staršího než 3 měsíce při uzavírání smlouvy mezi dobrovolníkem a vysílající organizací doplnila možnost doložení „výpisu z rejstříku trestů vydávaného pro práci s dětmi”. Toto ustanovení je **podle povahy dobrovolnické služby** součástí obligatorních náležitostí písemné smlouvy mezi dobrovolníkem a vysílající organizací, tj. smlouvy o výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby, popřípadě krátkodobé dobrovolnické služby, k jejímuž výkonu je dobrovolník vysílán do zahraničí. Vzhledem k tomu, že je požadavek uvozen slovy „podle povahy dobrovolnické služby“, nejde tedy o plošnou povinnost pro všechny dobrovolníky, nýbrž o povinnost

Ministerstvo vnitra
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7
IČ: 00007064, posta@mv.gov.cz, T: +420 974 811 111
ID DS: 6bnaawp, mv.gov.cz

aktivovanou povahou konkrétní činnosti, tedy tím, zda zahrnuje **přímý a pravidelný kontakt s dětmi**.

ZDS konstruuje požadavek na předložení výpisu z rejstříku trestů vydávaného pro práci s dětmi podle povahy dobrovolnické služby jako obligatorní obsah smlouvy navázaný na okamžik jejího sjednání. Pokud konkrétní dobrovolnická služba vyžaduje předložení tohoto výpisu, jde o podmínku, která se promítá přímo do uzavření smlouvy mezi dobrovolníkem a vysílající organizací. **Pokud výpis z rejstříku trestů obsahuje záznam, který může být z hlediska práce s dětmi relevantní, neznamená to automaticky, že daná osoba nemůže dobrovolnickou službu vykonávat. Je na vysílající organizaci, aby s ohledem na povahu dobrovolnické služby a po zvážení všech podstatných okolností odpovědně rozhodla, zda je vhodné s danou osobou smlouvu uzavřít.** Organizace by měly vždy pečlivě zvažovat možná rizika, a především dbát na ochranu dětí a jejich bezpečí.

Odlišnou právní konstrukci od ZDS obsahuje souběžně novelizovaný **zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví.** Ten u účasti při škole v přírodě a zotavovací akci stanoví pravidlo, podle něhož fyzická osoba může být při takové akci činná pouze za předpokladu, že nemá záznam v příslušné evidenci. V tomto případě tedy **zákon přímo stanoví podmínku pro samotný výkon činnosti: osoba, která ji nesplňuje, činnost vykonávat nemůže.** Záznam v evidenci působí jako samostatná a trvající zákonná překážka na straně jednotlivce.

Dobrovolníci vstupující do akreditovaného dobrovolnického programu po 1. 1. 2027

Uzavírá-li se po nabytí účinnosti novely ZDS nová písemná smlouva podle § 5 odst. 2 a **povaha dobrovolnické služby zahrnuje přímý a pravidelný kontakt s dětmi**, musí smlouva obsahovat **ujednání o předložení výpisu vydávaného pro práci s dětmi ne staršího než 3 měsíce**. Povinnost tedy dopadá na každý nový smluvní vztah tohoto typu sjednaný od 1. 1. 2027.

Stávající dobrovolníci v akreditovaném dobrovolnickém programu s běžící smlouvou uzavřenou před 1. 1. 2027

ZDS váže povinnost předložení výpisu na okamžik sjednání smlouvy. S ohledem na absenci přechodného ustanovení zákona č. 270/2025 Sb. ve vztahu k ZDS, které by stanovilo povinnost pro stávající zasmluvněné dobrovolníky doložit výpis do určité doby od účinnosti novely, platí obecné intertemporální pravidlo, že **náležitosti smlouvy se posuzují podle úpravy účinné ke dni jejího sjednání**, čímž je podpořen závěr, že **stávající dobrovolník v přímém a pravidelném kontaktu s dětmi s běžící smlouvou není z titulu ZDS povinen výpis dodatečně předkládat**.

Povinnost předložit výpis vydávaný pro práci s dětmi může dopadnout na stávající dobrovolníky v přímém a pravidelném kontaktu s dětmi v případě, že (i) **dojde k uzavření nové či navazující smlouvy** (např. při prodloužení, změně projektu nebo přechodu k jiné

vysílající organizaci), čímž se aktivuje § 5 odst. 2 v novelizovaném znění; nebo že (ii) **konkrétní činnost dobrovolníka spadá souběžně pod jiný, nezávisle dopadající režim** (typicky § 10 odst. 4 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, kde u zotavovacích akcí a škol v přírodě platí absolutní překážka výkonu činnosti osobou se záznamem v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi bez ohledu na smluvní režim ZDS).

Doporučení MV pro akreditované dobrovolnické organizace

Ministerstvo vnitra doporučuje akreditovaným dobrovolnickým organizacím, aby přizpůsobily své personální procesy a postupy při výběru dobrovolníků tak, aby od 1. 1. 2027 odpovídaly novým požadavkům na ochranu dětí.

Zejména **doporučujeme vysílajícím organizacím**, aby u akreditovaných projektů zahrnujících přímý a pravidelný kontakt s dětmi **promítly zákonný požadavek do smluvní dokumentace uzavírané s nově nastupujícími dobrovolníky**, tedy zapracovaly ujednání o předložení výpisu vydávaného pro práci s dětmi do vzorových smluv o výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby.

Stávající dobrovolníky, u nichž smluvní vztah pokračuje, je nutné podchytit při nejbližším prodloužení, obnovení či změně smlouvy.

I když akreditované dobrovolnické organizace nemají zákonnou povinnost vyžadovat jednorázově výpis od všech **stávajících dobrovolníků v přímém a pravidelném kontaktu s dětmi**, **Ministerstvo vnitra doporučuje** vysílajícím organizacím, aby nad rámec zákonné povinnosti i u stávajících dobrovolníků v přímém a pravidelném kontaktu s dětmi **ověřovaly neexistence záznamu** v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi.

Zároveň je třeba mít na paměti, jak již bylo uvedeno v předchozím textu, zda činnost dobrovolníka nespadá kromě ZDS do působnosti dalších zákonů dotčených novelizací, zejména zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví.

Odbor prevence kriminality MV
Oddělení prevence násilí ve společnosti a dobrovolnictví